

7. Сідорова І., Дабіжа К., Остапчук Л., Плакидюк О., Стребкова Д. Принципи підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до основних етапів вокально-хорової роботи в школі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип 30, том 4. с.204-209.
8. Солдатенко О. І. Застосування технології розвиваючого навчання для раннього музичного виховання у школах Судзукі. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: Зб. наук. праць. Тематичний випуск «Вища освіта в контексті інтеграції до європейського освітнього простору». (Київ, 23-25 лист. 2017). Київ, 2017. С. 527-536.
9. Троєльнікова Л.О. Роль сім'ї в художній освіті підростаючого покоління Японії. *Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності*. 2004. Вип. 13. С. 211–216.

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ВИМОГ

Белінська Т.В., кандидат педагогічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла
Коцюбинського

Мистецька освіта є одним із ключових компонентів формування особистості, що сприяє розвитку креативності, емоційного інтелекту та здатності до культурної самореалізації. У сучасному світі інтеграція стала основним принципом організації освітнього процесу, оскільки вона дозволяє поєднувати знання, вміння та цінності з різних сфер для створення цілісної картини світу. Інтеграційні вимоги змінюють підхід до викладання мистецьких дисциплін, спрямовуючи їх на формування міждисциплінарних компетентностей учнів і здобувачів вищої освіти.

Інтеграція в освіті є віддзеркаленням тих тенденцій, які характеризують нині всі сфери людської діяльності [2]. Інтеграція в мистецькій освіті є важливим інструментом для формування цілісного підходу до навчання, який сприяє розвитку творчих, критичних і соціальних компетентностей у здобувачів освіти. Вона забезпечує взаємодію різних видів мистецтва, їх поєднання з іншими навчальними дисциплінами та включення сучасних технологій у процес навчання.

Так, наприклад, у тлумачному словнику Оксфордського університету інтеграцію розглядають як «акт чи процес поєднання двох чи більше частин таким чином, щоб вони функціонували разом» [8, с. 675]. У педагогічному

словнику зазначено, що інтеграція є поняттям, що означає як стан зв'язності окремих диференційованих частин і функцій системи, організму в ціле, так і процес, що веде до такого стану [7, с. 229]. На переконання І. Козловської, інтеграція є процесом взаємодії елементів (із заданими властивостями), що супроводжується встановленням, ускладненням і зміцненням істотних зв'язків між цими елементами на основі достатньої підстави, в результаті якої формується зінтегрований об'єкт (цілісна система) з якісно новими властивостями із збереженням в його структурі індивідуальних властивостей вихідних елементів [6].

Ураховуючи вищенаведені визначення, варто зазначити, що процес інтеграції веде до підвищення рівня цілісності й організованості будь-якої системи. Цікавим для розуміння сутності інтеграції є підхід, запропонований Н. Божко, яка пропонує порівняти інтеграцію зі складанням пазла [3, с. 85].

Інтеграція в освіті передбачає взаємопроникнення знань із різних галузей, зокрема науки, культури, мистецтва, що дозволяє вихованцям осмислювати взаємозв'язки між ними. Мистецька освіта, зокрема, пропонує величезний потенціал для інтеграції завдяки своїй багатовимірності. Вона охоплює такі аспекти: інтеграція мистецтв – поєднання різних видів мистецтва (музика, живопис, театр, література) для розкриття теми чи образу. Міждисциплінарна інтеграція – застосування мистецтва як інструменту для вивчення історії, математики, мов чи природничих наук. Результативність професійної підготовки залежить від міждисциплінарної інтеграції цілеспрямованого посилення міждисциплінарних зв'язків навчальних дисциплін, в яких має бути збережена теоретична і практична цілісність [4].

Міждисциплінарна інтеграція створює умови формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей відповідно до освітніх запитів та є взаємозв'язком знань, які отримують під час вивчення різних дисциплін майбутні фахівці. Таким чином, міждисциплінарна інтеграція може виступати як мета та педагогічний засіб [1].

В умовах реформування освітньої системи мистецька освіта має враховувати наступні інтеграційні вимоги: компетентнісний підхід – відхід від засвоєння фактів до формування ключових компетентностей, таких як здатність до співпраці, комунікації, критичного мислення; гнучкість змісту – інтеграція дозволяє адаптувати зміст навчання відповідно до потреб

здобувачів освіти, зокрема залучення сучасних тем (екологія, технології, соціальні питання) через мистецтво; проєктний підхід – впровадження проєктної діяльності, яка об'єднує різні мистецькі та немистецькі дисципліни, наприклад створення мультимедійних презентацій чи театральних постановок із історичним контекстом.

Інтеграційні вимоги викликають потребу у впровадженні нових педагогічних методів, тому розглянемо інноваційні методи інтеграції в мистецькій освіті. Інноваційні методи інтеграції дозволяють розвивати у здобувачів освіти креативне мислення, практичні навички, здатність працювати в міждисциплінарних командах і адаптуватися до змін, а саме: *STEAM-підхід (Science, Technology, Engineering, Arts, Mathematics)* – поєднання мистецтва з природничими науками, технологіями, інженерією та математикою (створення інтерактивних інсталяцій, які об'єднують візуальне мистецтво та програмування з використанням Arduino чи інших платформ); *проєктне навчання (Project-Based Learning)* – організація навчального процесу навколо реалізації студентами міждисциплінарних проєктів (створення мистецьких виставок, до яких залучають музикантів, дизайнерів і театралів для спільної роботи над однією тематикою); *цифрові технології та мультимедіа* – використання сучасних програм, таких як Adobe Creative Suite, AutoCAD, або програм для віртуальної реальності (VR) у навчальному процесі (створення віртуальних художніх галерей або інтерактивних презентацій); *міждисциплінарні курси та модулі* – викладання курсів, які об'єднують різні сфери мистецтва з іншими дисциплінами, наприклад, «Мистецтво та екологія», «Культурна спадщина в цифрову епоху» (здобувачі освіти навчаються застосовувати мистецькі знання для вирішення реальних соціальних чи екологічних проблем); *інтеграція практичної діяльності* – створення умов для інтеграції теорії з практикою через співпрацю з культурними установами, музеями, театрами (розробка студентами рекламних кампаній для культурних подій або написання музичного супроводу для художніх виставок); *театралізація та арт-перформанси* – використання інтегрованих методів для створення вистав, де поєднуються музика, хореографія, живопис і відеоарт (інсценізація історичних подій через поєднання театру та анімаційних технологій); *кейс-метод у мистецькій освіті* – аналіз реальних чи гіпотетичних ситуацій, які потребують міждисциплінарного підходу (обговорення культурних проєктів у різних країнах та створення

концептуального плану їх реалізації); *гейміфікація (Gamification)* – використання ігрових елементів у навчанні (квести, у яких студенти вирішують мистецькі завдання, об'єднані єдиним сценарієм); *міжнародна інтеграція* – проведення спільних навчальних програм із закордонними ЗВО або участь у міжнародних культурних проєктах (онлайн-курси чи майстер-класи, що включають учасників із різних країн); *проблемно-орієнтоване навчання (Problem-Based Learning)* – навчання через вирішення реальних проблем за допомогою мистецьких засобів (розробка екологічно орієнтованих арт-об'єктів для соціальних кампаній).

Таким чином, вищенаведені інтеграційні новітні методи та інтеграційні підходи у мистецькій освіті, формують здатність адаптувати мистецтво до викликів сучасності, перетворюючи його на важливий інструмент соціального й культурного розвитку. На тлі посилення уваги до оновлення змісту і покращення якості мистецько-освітніх процесів виховується нове покоління здобувачів вищої освіти, які у майбутньому стануть хранителями традицій і трансляторами українського мистецтва [5]. Саме реалізація інтеграційних методів у навчальний процес, допоможе долати традиційну фрагментацію знань, що забезпечить формуванню інноваційного мислення готуючи молодь до вирішення комплексних професійних проблем.

Список використаних джерел:

1. Белінська Т.В., Кравцова Н.Є., Дабіжа К.Л., Плакидюк О.Ю. Психолого-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва засобами міждисциплінарної інтеграції. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. 2021. Вип. 80. С. 26-29.
2. Белінська Т.В., Кушнір К.В., Білозерська Г.О., Сізова Н.С. До проблеми впровадження інтегрованого підходу в процес викладання вокально-хорових дисциплін у ЗВО. *Інноваційна педагогіка: Теорія і методика професійної освіти*. 2020. Одеса, «Гельветика». Випуск 25. Т. 2. С. 16-21.
3. Божко Н. Інтегративний підхід до навчання в контексті реформування системи освіти України. *Молодь і ринок*. 2018. № 7 (162). С. 84–89.
4. Василевська-Скупа Л. П., Кравцова Н. Є., Швець І.Б. Міждисциплінарна інтеграція як важливий чинник професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова*. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. 2023. Вип. 29. С. 50-56.
5. Грінченко Т. Д, Зузяк Т. П., Сідорова І. С. Трансформація мистецької освіти в умовах воєнного стану (на прикладі факультету мистецтв і художньо-освітніх технологій

- ВДПУ імені М.Коцюбинського). *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. Вип.31. Київ : Видавництво УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. с. 161-168.
6. Козловська І.М. Теоретико-методологічні аспекти інтеграції знань учнів професійної школи (дидактичні основи). Львів : Світ, 1999. 302 с.
 7. Педагогічний словник / [за ред. М. Ярмаченка]. К.: Педагогічна думка, 2001. 516 с.
 8. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English Sixth Edition; ed. by Sally Wehmeier. Oxford, University Press, 2000. 1540 p. 11. Skalny, A. Bioelementology as an interdisciplinary integrative approach in life sciences: terminology, classification, perspectives. *Journal of Trace Elements in Medicine and Biology*. 2011.Vol. 25. pp. 3-10.

МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Василевська-Скупа Л.П., кандидат педагогічних наук, доцент

Шнортій М.А., викладач

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла
Коцюбинського

Постановка проблеми. В складних умовах українського суспільства, в умовах війни, з особливою гостротою постає проблема збереження особистістю національно-культурної ідентичності, що виступає найважливішою характеристикою людини і передбачає сприйняття себе як представника національної культури певної історичної епохи і разом з тим – як носія загальнолюдських гуманістичних культурних цінностей.

Актуальні аспекти порушеної проблеми висвітлено в Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України (від 06 червня 2022р.). В державному документі зазначено, що метою національно-патріотичного виховання є становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин, формування активної громадянської позиції, утвердження